

Bo

בא

ראשון

Adonoy said to Moshe, "Go in to Pharaoh for I have hardened his heart and [also] the hearts of his servants, so that I will be able to set [perform] these [miraculous] signs in their midst.

ואמר יי למשה עול לות פרעה ארי אנא יקרית ית
לבה וית לבא דעבדוהי בדיל לשואה אתי אלין
ביניהון:

And so that you may relate in the ears of your son and grandson how I made a mockery of the Egyptians, and the miraculous signs I performed among them. You will then know that I am Adonoy."

ובדיל דתשתעי קדם ברך ובר ברך ית נסין די עבדית
במצרים וית אתותי די שויתי בהון ותדעון ארי אנא
יי:

1 ויאמר יהוה אל-משה בא אל-פרעה כִּי־אֲנִי הַכְבַּדְתִּי

אֶת־לִבּוֹ וְאֶת־לֵב עֲבָדָיו לְמַעַן שְׂתִי אֶתְּחִי אֵלֶּה בְּקִרְבּוֹ:

2 וּלְמַעַן תְּסַפֵּר בְּאָזְנֵי בְנֶךָ וּבְנֵי־בְנֶךָ אֵת אֲשֶׁר הִתְעַלְלֹתִי

בְּמִצְרַיִם וְאֶת־אֲתֹתֵי אֲשֶׁר־שַׁמְתִּי בָּם וַיִּדְעֻם כִּי־אֲנִי

יְהוָה:

Moshe and Aharon went in to Pharaoh
and they said to him, "This is what
Adonoy, God of the Hebrews, has said,
'How long will you refuse to be
humbled before Me? Send My people
out that they may worship Me.

וַאֲתָא מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן לִפְנֵי פַרְעֹה וַאֲמָרוּ לֵה כְּדָנָן אָמַר יי
אֱלֹהֵא דִּיהוּדָאִי עַד אֲמַתִּי מְסָרֵב אֶת לְאֻמַּתְכֵּנָעָא מִן
קִדְמִי שְׁלַח עַמִּי וְיִפְלָחוּן קִדְמִי:

For if you refuse to send My people out,
I will bring locusts within your borders
tomorrow.

אַרִּי אִם סָרִיב אֶת לְשַׁלְחָא יְת עַמִּי הָא אֲנָא מִיִּיתִי
מִחָר גּוֹבָא בְּתַחוּמָךְ:

They will cover the visible surface of
the land so that one will be unable to
see the land. They will eat all that was
spared, that remained for you from the
hail, and they will eat every tree that
grows for you in the field.

וְחָפָא יְת עֵין שְׂמִיָּשָׂא דְאַרְעָא וְלֹא יִכּוֹל לְמַחְזִי יְת
אַרְעָא וְיִכּוֹל יְת שְׂאָר שְׂוִבְתָּא דְאַשְׁתָּאָר לְכוּן מִן
בְּרִדָּא וְיִכּוֹל יְת כָּל אֵילָנָא דְאַצְמַח לְכוּן מִן חֲקֵלָא:

3 וַיָּבֹא מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן אֶל־פַּרְעֹה וַיֹּאמְרוּ אֵלָיו כֹּה־אָמַר
יְהוָה אֱלֹהֵי הָעִבְרִים עַד־מַתִּי ^{to refuse} מֵאֲנִת לַעֲנֹת מִפְּנֵי
שְׁלַח עַמִּי וַיַּעֲבֹדֵנִי:

4 כִּי אִם־ ^{unwilling} מָאֵן אַתָּה לְשַׁלַּח אֶת־עַמִּי הַנִּנִּי מִבְּיַא
מִחָר אֲרֻבָּה בְּגִבְלֶךָ: ^{a locust}

5 וְכִסָּה אֶת־עֵין הָאָרֶץ וְלֹא יִכָּל לִרְאֹת אֶת־הָאָרֶץ וְאָכַל
אֶת־יֵתֶר הַפִּלֻטָּה ^{escape} הַנִּשְׁאַרְת לָכֶם מִן־הַבָּרָד וְאָכַל
אֶת־כָּל־הָעֵץ ^{to sprout} הַצֹּמַח לָכֶם מִן־הַשָּׂדֶה:

They will fill your houses, and the houses of all your servants, and the houses of all the Egyptians. [It will be something] that was never seen by your fathers or your fathers' fathers since the day they were on the earth until this day." He [Moshe] then turned and went out from Pharaoh.

וַיִּמְלֹא בְתֵיךְ וּבְתֵי כָל עַבְדֶּיךָ וּבְתֵי כָל מִצְרַיִם דִּי לֹא
חָזוּ אֲבֹהֶיךָ וְאֲבֹהֵת אֲבֹהֶיךָ מִיּוֹמָא דְמַהְוִיָּהוֹן עַל
אַרְעָא עַד יוֹמָא הַדִּין וְאַתְּפְנִי וְנִפְק מִן קֳדָם פֶּרְעָה:

Pharaoh's servants said to him, "How long will this [man] be a menace to us? Send these men out and let them worship Adonoy, their God. Did you not yet realize that Egypt is [being] destroyed?"

וַאֲמָרוּ עַבְדֵי פֶרְעָה לֵה עַד אֲמַתִּי יְהִי דִין לָנָא
לְתַקְלָא שְׁלַח יְת גְּבִרָא וְיִפְלְחוּן קֳדָם יְיָ אֱלֹהֵהוֹן הָעַד
כְּעֵן לֹא יִדְעַת אַרִי אֲבֹדַת מִצְרַיִם:

Moshe and Aharon were brought back to Pharaoh, and he said to them, "Go worship Adonoy, your God. Exactly who will be going?"

וְאַתּוּבַת יְת מֹשֶׁה וַיְת אַהֲרֹן לְוֵת פֶּרְעָה וְאָמַר לְהוֹן
אֲזִילוּ פְלְחוּ קֳדָם יְיָ אֱלֹהֵכֹן מִן וּמִן דְּאֲזִלִּין:

6 וּמָלְאוּ בְתֵיךְ וּבְתֵי כָל-עַבְדֶּיךָ וּבְתֵי כָל-מִצְרַיִם אֲשֶׁר

לֹא-רָאוּ אֲבֹתֶיךָ וְאֲבוֹת אֲבֹתֶיךָ מִיּוֹם הַיּוֹתָם

עַל-הָאָדָמָה עַד הַיּוֹם הַזֶּה וַיִּפֹּן וַיֵּצֵא מֵעַם פֶּרְעָה:

7 וַיֹּאמְרוּ עַבְדֵי פֶרְעָה אֵלָיו עַד-מַתִּי יִהְיֶה זֶה לָנוּ

לְמוֹקֵשׁ ^{landmine} שְׁלַח אֶת-הָאֲנָשִׁים וַיַּעֲבֹדוּ אֶת-יְהוָה

אֱלֹהֵיהֶם הַטֶּרֶם תִּדְעַ כִּי אֲבֹדָה מִצְרַיִם:

8 וַיֵּשֶׁב אֶת-מֹשֶׁה וְאֶת-אַהֲרֹן אֶל-פֶּרְעָה וַיֹּאמֶר אֲלֵהֶם

לְכוּ עַבְדוּ אֶת-יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם מִי וּמִי הַהֲלָכִים:

Moshe said, "With our young and with our old we will go. With our sons, with our daughters, with our sheep and with our cattle we will go, for it is a festival to Adonoy for all of us."

וַאֲמַר מֹשֶׁה בְּעוֹלָמָנָא וּבְסִבָּנָא גִּזְלִי בְּבָנָא וּבְבָנָתָא
בְּעָנָנָא וּבְתוֹרָנָא גִּזְלִי אֲרִי חָגָא קָדָם יְיָ לָנָא:

He [Pharaoh] said to them, "So be it. May Adonoy be with you just as I will send you and your little ones. Beware for evil confronts you.

וַאֲמַר לְהוֹן יְהִי כֵן מִימָרָא דִּי בְּסַעֲדָכוֹן כִּד אֲשַׁלַּח
יְתָכוֹן וְיִת טַפְלָכוֹן חֲזוּ אֲרִי בִישָׁא דְאַתּוֹן סְבִירִין
לְמַעַבְד לְקַבֵּל אִפִּיכוֹן לְאַסְתַּחֲרָא:

This is not right. [Only] the [adult] men should go and worship Adonoy for this is what you desire." He had them expelled from Pharaoh's presence.

לֹא כֵן אֲזִילוּ כְעֵן גְּבִרְיָא וּפְלָחוּ קָדָם יְיָ אֲרִי יְתֵה אֶתּוֹן
בְּעֵן וְתִרִיד יְתֵהוֹן מִן קָדָם פֶּרְעָה:

9 וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה בְּנַעֲרֵינוּ וּבְזֻקְנֵינוּ גִלְדִּי בְּבָנֵינוּ וּבְבָנוֹתֵינוּ

בְּצִאָנָנוּ וּבְבִקְרָנוּ גִלְדִּי כִּי חַג־יְהוָה לָנוּ:

10 וַיֹּאמֶר אֲלֵהֶם יְהִי כֵן יְהוָה עִמָּכֶם כַּאֲשֶׁר אֲשַׁלַּח

אַתֶּכֶם וְאֶת־^{children} טַפְכֶּם רְאוּ כִּי רָעָה נֹגֵד פְּנִיכֶם:

11 לֹא כֵן לְכוּ־נָא הַגְּבִרִים וְעַבְדוּ אֶת־יְהוָה כִּי אֵתָה אַתֶּם

מִבְקָשִׁים וַיַּגִּרֶשׁ^{to drive out from a...} אֹתָם מֵאֶת פְּנֵי פֶרְעָה: (פ)

שני

Adonoy said to Moshe, "Stretch out your hand over the land of Egypt for the locusts [to bring the locusts] and they will emerge upon the land of Egypt. They will eat all the vegetation in the land, that remained from [the destruction of] the hail."

ואמר יי למשה ארים ידך על ארעא דמצרים וייתי
גובא ויסק על ארעא דמצרים ויכול ית כל עסבא
דארעא ית כל די אשאר ברדא:

Moshe stretched out his rod over the land of Egypt and Adonoy directed an east wind over the land all that day and all the night. When morning came the east wind had carried [brought] the locusts.

וארים משה ית חטרה על ארעא דמצרים ויי דבר
רוח קדומא בארעא כל יומא ההוא וכל ליליא צפרא
היה ורוח קדומא נטל ית גובא:

12 ויאמר יהוה אל משה נטה ידך על ארץ מצרים

בארבה ויעל על ארץ מצרים ויאכל את כל עשב
a locust

הארץ את כל אשר השאיר הברד:

to drive
forth

13 ויט משה את מטהו על ארץ מצרים ויהיה נהג

רוח קדים בארץ כל היום ההוא וכל הלילה הפקר

היה ורוח הקדים נשא את הארבה:

The locusts came up over the whole land of Egypt, and rested [settled] within all the borders of Egypt. It was very severe. Never before had there been such locusts and never again after them.

וסליק גובא על כל ארעא דמצרים ושרא בכל תחום
מצרים תקיף לחדא קדמוהי לא הוה כן גובא דכותה
ובתרוהי לא יהי כן:

They covered the visible surface of the entire land so that the land was darkened. They ate all the vegetation of the land, and all the fruit of the trees that was left [spared] by the hail. No greenery remained on the trees or on the vegetation of the field in the entire land of Egypt.

וחפא ית עין שמשא דכל ארעא וחסוכת ארעא ואכל
ית כל עסבא דארעא וית כל פירי אילנא די אשאר
ברדא ולא אשתאר כל ירוקא באילנא ובעסבא
דחקלא בכל ארעא דמצרים:

Pharaoh hurriedly called for Moshe and Aharon, and he said, "I have sinned to Adonoy, your God, and to you.

ואוהי פרעה למקרי למשה ולאהרן ואמר חבית קדם
יי אלהכון ולכון:

14 ויעל הארבה על כל-ארץ מצרים וינח בכל גבול
מצרים כבד מאד לפניו לא-היה כן ארבה כמהו
ואחריו לא יהיה-כן:

15 ויכס את-עין כל-הארץ ותחשוף הארץ ויאכל
את-כל-עשב הארץ ואת כל-פרי העץ אשר הותיר
הברד ולא-נותר כל-^{properly} ירק בעץ ובעשב השדה
בכל-ארץ מצרים:

16 וימהר פרעה לקרא למשה ולאהרן ויאמר חטאתי
ליהוה אלהיכם ולכם:

Now forgive my sin just this one time
and plead with Adonoy, your God, just
to remove this death from me."

וּכְעַן שְׁבוּק כְּעַן לְחוּבֵי בְרָם זְמָנָא הָדָא וְצִלוּ קָדָם יי
אֱלֹהֵינוּ וְיַעֲדֵי מְנֵי לְחוּד יֵת מוֹתָא הָדִין:

He [Moshe] left Pharaoh's presence and
prayed to Adonoy.

וּנִפְק מִלּוֹת פְּרָעָה וְצִלֵי קָדָם יי:

Adonoy turned a very strong westerly
wind, that carried away the locusts, and
plunged them into the Reed Sea. Not a
single locust remained in all of Egypt's
borders.

וְהִפָּךְ יי רוּחָא מְעַרְבָא תְקִיף לְחֻדָא וְנָטַל יֵת גּוֹבָא
וְרָמָהּ לִימָא דְסוּף לָא אֲשַׁתָּאָר גּוֹבָא חַד בְּכָל תְּחוּם
מִצְרַיִם:

Adonoy hardened Pharaoh's heart, and
he did not send out the B'nei Yisrael.

וְאַתְקִיף יי יֵת לְבָא דְפְרָעָה וְלָא שְׁלַח יֵת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל:

Adonoy said to Moshe, "Stretch out
your hand toward the sky, and there
will be darkness over the land of Egypt.
The darkness will be tangible."

וַאֲמַר יי לְמֹשֶׁה אֲרִים יָדְךָ עַל צִית שְׁמִיָּא וְיִהִי
חֲשׁוּכָא עַל אֶרֶץ מִצְרַיִם בְּתַר דִּיעְדֵי קָבֵל לִילִיָּא:

to burn
incense in
worship

17 וְעִתָּה שָׂא נָא חֲטָאתִי אֵךְ הַפְּעַם וְהַעֲתִירוּ לִיהוָה

אֱלֹהֵיכֶם וְיִסַּר מִעָלַי רַק אֶת־הַמּוֹת הַזֶּה:

18 וַיֵּצֵא מֹשֶׁה פְּרָעָה וַיַּעֲתֵר אֶל־יְהוָה:

19 וַיִּהְיֶה יְהוָה רוּחִים חֲזָקִים מְאֹד וַיִּשָּׂא אֶת־הָאַרְבֶּה

וַיִּתְקַעֲהוּ יָמָה סוּף לָא נִשְׂאָר אַרְבֶּה אֶחָד בְּכָל גְּבוּל

מִצְרַיִם:

20 וַיַּחֲזֶק יְהוָה אֶת־לֵב פְּרָעָה וְלָא שְׁלַח אֶת־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל:

(פ)

21 וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה נִטָּה יָדְךָ עַל־הַשָּׁמַיִם וְיִהִי חֹשֶׁךְ

to feel of

עַל־אֶרֶץ מִצְרַיִם וַיֵּמָשׁ חֹשֶׁךְ:

Moshe stretched out his hand toward the sky, and there was total darkness in the entire land of Egypt for three days.

וַאֲרִים מֹשֶׁה יָתִידָהּ עַל צֵית שָׁמַיָא וְהָיָה חֹשֶׁךְ קִבֵּל
בְּכָל אֶרֶץ מִצְרַיִם תְּלָתָא יוֹמִין:

Man could not see his fellow man, nor could anyone rise from his place for three days. But all the B'nei Yisrael had light in their dwellings.

לֹא חָזוּ אִנְשֵׁי יִתְאָחוּהִי וְלֹא קָמוּ אִנְשֵׁי מִתְּחוֹתָיָהּ
תְּלָתָא יוֹמִין וְלִכְלֵ בְנֵי יִשְׂרָאֵל הָיָה נְהוּרָא בְּמוֹתְבָנֵהוּן:

darkness

22 וַיִּט מֹשֶׁה אֶת־יָדוֹ עַל־הַשָּׁמַיִם וַיְהִי חֹשֶׁךְ אֲפֹלָה

בְּכָל־אֶרֶץ מִצְרַיִם שְׁלֹשֶׁת יָמִים:

23 לֹא־רָאוּ אִישׁ אֶת־אָחִיו וְלֹא־קָמוּ אִישׁ מִתְּחוֹתָיו שְׁלֹשֶׁת

יָמִים וְלִכְלֵ־בְנֵי יִשְׂרָאֵל הָיָה אֹר בְּמוֹשְׁבֵיהֶם:

שלישי

Pharaoh called to Moshe, and he said, "Go! Worship Adonoy. Just let your sheep and cattle stay behind. Even your little ones can go with you."

וַיִּקְרָא פַרְעֹה לְמֹשֶׁה וַיֹּאמֶר אֲזִילוּ פִלְחוּ קֶדֶם יְיָ לְחֹד
עֲנֹכוֹן וְתוֹרְכוֹן שְׂבוּקוֹ אִף טַפְלֹכוֹן יֵיל עֲמֹכוֹן:

Moshe said, "You too will give us sacrifices and burnt-offerings that we will make [offer] to our God.

וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אִף אֶת תַּמְסָר בִּידְנָא נְכִסֵּת קִדְשִׁין וְעֻלּוֹן
וְנַעֲבַד קֶדֶם יְיָ אֱלֹהֵנָא:

24 וַיִּקְרָא פַרְעֹה אֶל־מֹשֶׁה וַיֹּאמֶר לְכוּ עֲבַדוּ אֶת־יְהוָה רַק

צֹאנְכֶם וּבָקָרְכֶם יֵצֵג ^{to place} גַּם־ ^{children} טַפְכֶּם יֵלְכוּ עִמָּכֶם:

25 וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה גַם־אֹתָהּ תִתֵּן בְּיָדֵנוּ זִבְחִים וְעֻלּוֹת וְעֹשִׁינוּ

לַיהוָה אֱלֹהֵינוּ:

Our own flocks will also go with us.
Not a single hoof will remain. We must
take from them to worship Adonoy our
God; since we do not know with what
[animals] we will worship Adonoy until
we get there.”

ואף בעִירָנָא יִזִּיל עִמָּנָא לָא תִשְׁתָּאֵר מִדַּעַם אָרִי מִנָּה
אֲנַחְנָא נִסְבִּין לְמַפְלַח קָדָם יְיָ אֱלֹהֵנָא וְאֲנַחְנָא לִית
אֲנַחְנָא יָדְעִין מָה נִפְלַח קָדָם יְיָ עַד מִיתָנָא תִּמּוֹן:

Adonoy hardened Pharaoh's heart and
he was [no longer] willing to send them
away.

ואתְקִיף יְיָ יֵת לְבָא דְּפִרְעָה וְלֹא אָבָה לְשַׁלְּחָהוֹן:

Pharaoh said to him [Moshe] “Leave my
presence. Beware! Do not see my face
again; for on the day you see my face
you will die.”

וְאָמַר לֵיהּ פִּרְעָה אֲזִיל מַעְלֵי אֶסְתַּמַּר לָךְ לֹא תוֹסִיף
לְמַחְזִי אִפִּי אָרִי בְיוֹמָא דְּתַחֲזִי אִפִּי תִּמּוֹת:

Moshe said, “As you say. I will not see
your face again.”

וְאָמַר מֹשֶׁה יָאוֹת מְלִילְתָּא לֹא אוֹסִיף עוֹד לְמַחְזִי
אִפִּי:

26 וְגַם־מִקְנֵנוּ יֵלֶךְ עִמָּנוּ לֹא תִשְׁאֵר פְּרִטָּה כִּי מִמֶּנּוּ נִלְכַּח

לְעַבְדֹת אֱתִיְהוָה אֱלֹהֵינוּ וְאֲנַחְנוּ לֹא־נִדְעַ מַה־נִּעְבֹּד

אֶת־יְהוָה עַד־בֹּאֵנוּ שָׁמָּה:

27 וַיִּחַזֶּק יְהוָה אֶת־לֵב פִּרְעֹה וְלֹא אָבָה לְשַׁלָּחַם:

28 וַיֹּאמְרוּלוֹ פִּרְעֹה לְךָ מַעְלֵי הִשְׁמַר לָךְ אֶל־תִּתְּסֶה רַאשֹׁתַי

פָּנֶי כִּי בְיוֹם רִאשֹׁתֶיךָ פָּנֶי תָּמוּת:

29 וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה כֵּן דְּבַרְתָּ לֹא־אֶסֶף עוֹד רַאשֹׁתַי פָּנֶיךָ: (פ)

שמות 11

Adonoy said to Moshe, "There is one more plague that I will bring upon Pharaoh and upon Egypt. After that he will send you away from here. When he sends you away, he will actually drive you out from here completely.

וַיֹּאמֶר יְיָ לְמֹשֶׁה עוֹד מִכָּתוּשׁ חֵד אֵתִי עַל פְּרֹעֶה וְעַל
מִצְרַיִם בְּתֵר כֵּן יִשְׁלַח אֶתְכֶם מִזֶּה כְּשֶׁלַּחוֹ כָּלָה
תִּרְכָּא יִתְרָךְ יִתְכוֹן מִכָּא:

Speak, please, in the ears of the people, and let each man request [borrow] from his friend, and each woman from her friend, articles of silver and articles of gold."

מִלִּיל כְּעַן קָדָם עָמָא וּשְׂאִילוֹ גִבֵּר מִן חֲבֵרָה וְאֶתְתָּא
מִן חֲבֵרָתָהּ מִנִּין דְּכֶסֶף וּמִנִּין דְּזָהָב:

Adonoy gave the people favor in the eyes of the Egyptians. Moshe too was very great in the land of Egypt, [both] in the eyes of Pharaoh's servants and in the eyes of the people.

וַיְהִי כִּי יָתַעְמָא לְרַחֲמִין בְּעֵינֵי מִצְרַיִם אִף גִּבְרָא מֹשֶׁה
רַב לְחֻדָּא בְּאַרְעָא דְּמִצְרַיִם בְּעֵינֵי עַבְדֵי פְּרֹעֶה וּבְעֵינֵי
עָמָא:

1 וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה עוֹד נִגַּע אֶחָד אָבִיא עַל־פְּרֹעֶה

וְעַל־מִצְרַיִם אַחֲרֵי־כֵן יִשְׁלַח אֶתְכֶם מִזֶּה כְּשֶׁלַּחוֹ כָּלָה

to drive out
from a...

גֵּרֶשׁ יִגְרֶשׁ אֶתְכֶם מִזֶּה:

2 דְּבִרְגָּא בְּאַזְנֵי הָעָם וּשְׂאִלוֹ אִישׁ | מֵאֵת רֵעֵהוּ וְאִשָּׁהּ

a female
associate

מֵאֵת רֵעוּתָהּ כְּלִי־כֶסֶף וְכָלִי זָהָב:

3 וַיִּתֵּן יְהוָה אֶת־חֶן הָעָם בְּעֵינֵי מִצְרַיִם גַּם | הָאִישׁ מֹשֶׁה

גָּדוֹל מְאֹד בְּאַרְצָא מִצְרַיִם בְּעֵינֵי עַבְדֵי־פְּרֹעֶה וּבְעֵינֵי

הָעָם: (ס)

רביעי

Moshe said, "This is what Adonoy has said, About the time of midnight, I will go out in the midst of Egypt.

וַאֲמַר מֹשֶׁה כַּדְּנֹן אָמַר יי כְּפִלְגֹּת לַיְלָא אָנָּא מִתְגַּלִּי
בְּגוֹ מִצְרַיִם:

Every first-born in the land of Egypt will die, from the first-born of Pharaoh sitting on his throne, to the first-born of the [Egyptian] slave girl, behind the mill-stones, and every first-born animal.

וַיְמֹת כָּל בּוֹכְרָא בְּאַרְעָא דְּמִצְרַיִם מִבּוֹכְרָא דְּפִרְעָה
דְּעֵתִיד לְמֵתֵב עַל כְּרִסֵּי מַלְכוּתָהּ עַד בּוֹכְרָא דְּאִמָּתָא
דִּי בִתְרִיחָא וְכָל בּוֹכְרָא דְּבִיעִירָא:

There will be a great cry [of anguish] throughout the entire land of Egypt, the likes of which there never was and like there never will be.

וַתְּהִי צֹחָקָא רַבָּא בְּכָל אֶרֶץ דְּמִצְרַיִם דְּכֻתָּהּ לֹא
הָיָה וְדְכֻתָּהּ לֹא תוֹסֵף:

4 וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה כֹּה אָמַר יְהוָה ^{midnight} כַּחֲצֹת הַלַּיְלָה אֲנִי

יוֹצֵא בְּתוֹךְ מִצְרַיִם:

5 וַיָּמָת כָּל־בְּכוֹר בְּאַרְץ מִצְרַיִם מִבְּכוֹר פִּרְעֹה הַיֹּשֵׁב

^{millstone} עַל־פְּסָאָו עַד בְּכוֹר הַשְּׂפִיחָה אֲשֶׁר אַחֲרֵי הָרִחִים

וְכָל בְּכוֹר בְּהֵמָה:

6 וַהֲיִתָּה צְעָקָה גְּדֹלָה בְּכָל־אַרְץ מִצְרַיִם אֲשֶׁר כָּמָהּ לֹא

נֶהְיְתָה וְכָמָהּ לֹא תִסָּף:

But among all the B'nei Yisrael, a dog will not sharpen its tongue [growl] at man or animal. You will then know that Adonoy distinguishes between Egypt and Yisrael.

וּלְכָל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לֹא יִנָּזֵק כְּלָבָא בְּלִישְׁנָה לְמַנְבַּח
לְמַאֲנָשָׁא וְעַד בְּעִירָא בְּדִיל דְּתַדְעוּן דִּיפְרִישׁ יְיָ בֵּין
מִצְרַיִם וּבֵין יִשְׂרָאֵל:

Then all these, your servants, will come down to me, and prostrate themselves saying, 'Go! You and all the people that follow you. Then I will go out.' He [Moshe] then left Pharaoh in great anger.

וַיַּחֲתוּן כָּל עֲבָדֵיךָ אֵלָיו וַיִּבְעֹזוּ מִנִּי לְמִימָר פּוֹק
אֶת וְכָל עַמָּא דִּי עָמְדָּ וּבִתְרָ כֹּן אָפּוֹק וּנְפַק מִלּוֹת
פְּרַעָה בְּתַקּוּף רָגֹז:

Adonoy said to Moshe, "Pharaoh will not listen to you. Thus I will multiply My wonders in the land of Egypt."

וַאֲמַר יְיָ לְמֹשֶׁה לֹא יִקְבֹּל מִנְכוֹן פְּרַעָה בְּדִיל לְאַסְגָּאָה
מוֹפְתֵי בְּאַרְעָא דְּמִצְרַיִם:

7 וּלְכָל | בְּנֵי יִשְ�רָאֵל לֹא יִחָרֵץ ^{properly} -כְּלָב לְשֹׁנוֹ לְמַאֲשׁ
וְעַד-בְּהֵמָה לְמַעַן תִּדְעוּן אֲשֶׁר יִפְלֶה ^{to distinguish} יְהוָה בֵּין
מִצְרַיִם וּבֵין יִשְׂרָאֵל:

8 וַיֵּרְדּוּ כָל-עֲבָדֶיךָ אֵלָהּ אֵלֶי וְהִשְׁתַּחֲווּ-לִי לְאֹמֶר צֵא
אַתָּה וְכָל-הָעָם אֲשֶׁר-בְּרַגְלֶיךָ וְאַחֲרֶי-כֵן אֵצֶא וַיֵּצֵא
מֵעַם-פְּרַעָה בָּחָרִי ^{a burning anger} -אַף: (ס)

9 וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל-מֹשֶׁה לֹא-יִשְׁמַע אֲלֵיכֶם פְּרַעָה לְמַעַן
רַבּוֹת מוֹפְתֵי ^{wonder} בְּאַרְץ מִצְרַיִם:

Moshe and Aharon had done all these wonders before Pharaoh. [However] Adonoy hardened Pharaoh's heart and he did not send the B'nei Yisrael out of his land.

וּמֹשֶׁה וְאַהֲרֹן עָבְדוּ יְתֹ כֹל מוֹפְתֵי־הָאֱלֹהִים קִדְּם פֶּרְעֹה
וַתְּקַח יְיָ יְתֹ לִבָּא דְּפֶרְעֹה וְלֹא שְׁלַח יְתֹ בְנֵי יִשְׂרָאֵל
מֵאֶרֶץ:

10 וּמֹשֶׁה וְאַהֲרֹן עָשׂוּ אֶת־כָּל־הַמִּפְתִּים הָאֵלֶּה לִפְנֵי פֶרְעֹה
וַיַּחֲזֹק יְהוָה אֶת־לֵב פֶּרְעֹה וְלֹא־שָׁלַח אֶת־בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל
מֵאֶרֶץ: (פ)

שמות 12

Adonoy said to Moshe and Aharon in the land of Egypt saying:

וַאֲמַר יְיָ לְמֹשֶׁה וְלֹאֲהֲרֹן בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם לְמִימְרֵי:

"This month shall be [reckoned] to you [as] the head [beginning] of months. It shall be to you the first of the months of the year.

יִרְחָא הָדִין לְכוֹן רִישׁ יִרְחִין קִדְמָאִי הוּא לְכוֹן לִירְחֵי
שָׁתָא:

Speak to the entire community of Israel saying, 'On the tenth [day] of this month they shall take—each man [shall take] a lamb for [his] family, a lamb for each household.

מִלִּילוּ עִם כָּל כְּנֻשְׁתָּא דִּישְׂרָאֵל לְמִימְרֵי בְּעֶסְרָא
לִירְחָא הָדִין וְיִסְבוּן לְהוֹן גְּבֵר אֶמְר לְבֵית אָבָא אֶמְר
לְבֵיתָא:

1 וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה וְאֶל־אַהֲרֹן בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם
לֵאמֹר:

2 הַחֹדֶשׁ הַזֶּה לָכֶם רִאשׁ חֳדָשִׁים רִאשׁוֹן הוּא לָכֶם
לְחֹדֶשִׁי הַשָּׁנָה:

3 דִּבְרוּ אֶל־כָּל־עַדְתִּי יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר בְּעֶשְׂרִי לְחֹדֶשׁ
הַזֶּה וַיִּקְחוּ לָהֶם אִישׁ שֵׂה לְבֵית־אָבִתּוֹ שֵׂה לְבֵיתָא:

If the [members of the] household are too few for the [eating of a] lamb then he shall take [a lamb] [together] with his neighbor, close by his house, according to the number of individuals. According to what the person eats shall you make your count regarding the lamb.

ואם יזעיר ביתא מלאַתמנאָה על אמרא ויסב הוא
ושיכבה דקריב לביתה במנן נפשׂתא גבר לפום
מיכלה תתמנן על אמרא:

A flawless lamb, a yearling male must be in your possession. You may take it from sheep or goats.

אמר שלים דכר בר שתה יהי לכון מן אמריא ומן
עזיא תסבון:

You shall hold it in safekeeping until the fourteenth day of this month, they shall slaughter it—the entire community of Yisrael—between evenings [in the afternoon].

ויהי לכון למטרא עד ארבֿעא עסרא יומא לירחא
הדין ויפסון יתה כל קהלא כנשׂתא דישׂראל בין
שמשיא:

4 ואם־ימעט הבית מה־ית משה ולקח הוא ושכנו הקרב

to estimate

אל־ביתו במכסת נפשׂת איש לפי אכלו תכסו

על־השה:

5 שֶׁה תמים זכר בן־שנה יהיה לכם מן־הכבשים

ומן־העזים תקחו:

6 והיה לכם למשמרת עד ארבֿעה עשר יום לחדש

הזה ושחטו אתו כל קהל עדת־ישׂראל בין הערבים:

They shall take of its blood and place it
on the side of the doorposts and on the
lintel of the houses in which they will
eat [the lamb].

וַיִּסְבּוּן מִן דָּמָא וַיַּתְנוּן עַל תְּרִין סַפֵּיא וְעַל שְׁקָפָא עַל
בִּתְיָא דִּיכְלוּ יְתֵה בְּהוֹן:

They shall eat the meat during this
night. It shall be roasted over fire. They
shall eat it with matzos and bitter herbs.

וַיִּכְלוּן יֵת בְּסָרָא בְּלִילָא הֵהוּא טְוִי נּוֹר וּפְטִיר עַל
מָרְרִין יַכְלֵנָה:

You must not eat it half-cooked or
boiled in water, but only roasted over
fire, its head with its knees and its inner
organs.

לֹא תִיכְלוּן מִנֶּה כַּד חַי וְאַף לֹא בִשְׁלָא מְבֻשָּׁל בְּמֵיא
אֱלֵהּ טְוִי נּוֹר רִישִׁיה עַל כְּרַעוּהִי וְעַל גִּוְהִ:

You must not leave any of it over until
morning. Any of it left over until
morning must be burned in fire.

וְלֹא תִשְׁאַרוּן מִנֶּה עַד צִפְרָא וּדְיִשְׁתָּאֵר מִנֶּה עַד צִפְרָא
בְּנוֹרָא תּוֹקְדוֹן:

doorpost
scroll
7 וְלָקְחוּ מִן־הַדָּם וַנִּתְּנוּ עַל־שְׁתֵּי הַמְּזוּזוֹת וְעַל־
הַמִּשְׁקָוף עַל הַבַּתִּים אֲשֶׁר־יֹאכְלוּ אֹתוֹ בָּהֶם:
lintel

roast meat
8 וְאָכְלוּ אֶת־הַבָּשָׂר בְּלִילָה הַזֶּה צְלִי אֶשׁ וּמִצּוֹת
עַל־ מָרְרִים יֹאכְלֵהוּ:
a bitter
herb

properly boiled
9 אַל־תֹּאכְלוּ מִמֶּנּוּ נָא וּבִשְׁלָא מְבֻשָּׁל בְּמֵיא כִּי
אִם־צְלִי־אֶשׁ רֹאשׁוֹ עַל־ כְּרַעָיו וְעַל־קֶרְבּוֹ:
the leg of
men or
locusts

10 וְלֹא־תֹתִירוּ מִמֶּנּוּ עַד־בֹּקֶר וְהִנָּתַר מִמֶּנּוּ עַד־בֹּקֶר בָּאֵשׁ
תִּשְׂרְפוּ:

This is how you must eat it: with your waist belted, your shoes on your feet, and your staff in your hand. You must eat it in haste, it is a Pesach-offering to Adonoy.

וּכְדֵין תִּכְלוּן יְתֵה חֲרָצִיכוֹן יְהוֹן אֲסִירִין מְסֻנִּיכוֹן
בְּרַגְלִיכוֹן וְחוּטְרִיכוֹן בִּידִיכוֹן וְתִכְלוּן יְתֵה בְּבִהִילוֹ
פֶּסַח הוּא קָדֵם יי:

I will pass through the land of Egypt on that night, and I will strike [kill] every first-born in the land of Egypt, from man to beast; and against all the gods of Egypt, I will execute judgments, I am Adonoy.

וְאֶתְגַּלִּיתִי בְּאַרְעָא דְּמִצְרַיִם בְּלַיְלָא הַדִּין וְאֶקְטוּל כָּל
בּוֹכְרָא בְּאַרְעָא דְּמִצְרַיִם מֵאִנְשָׁא וְעַד בְּעִירָא וּבְכָל
טַעוֹת מִצְרַיִם אֶעֱבֹד דִּינִין אָנָּא יי:

The blood will be for you as a sign on the houses where you are [staying]. I will see the blood and I will pass over you. There will be no plague against you when I strike the land of Egypt.

וְיֵהִי דְמָא לְכוֹן לְאֵת עַל בְּתִיָּא דִּי אַתּוֹן תַּמָּן וְאַחֲזִי יֵת
דְּמָא וְאִיחוּס עֲלִיכוֹן וְלֹא יֵהִי בְכוֹן מוֹתָא לְחִבְלָא
בְּמִקְטְלֵי בְּאַרְעָא דְּמִצְרַיִם:

11 וְכָכָה תֹאכְלוּ אֹתוֹ מִתְּנִיכֶם ^{to gird on} חֲגָרִים נַעֲלִיכֶם

בְּרַגְלֵיכֶם וּמִקְלָכֶם בְּיָדְכֶם וְאָכַלְתֶּם אֹתוֹ ^{haste} בְּחִפְזוֹן

פֶּסַח הוּא לַיהוָה:

12 וְעָבַרְתִּי בְּאַרְצ־מִצְרַיִם בְּלַיְלָה הַזֶּה וְהִכֵּיתִי כָל-בְּכוֹר

בְּאַרְצ־מִצְרַיִם מֵאָדָם וְעַד-בְּהֵמָה וּבְכָל-אֱלֹהֵי מִצְרַיִם

אֲעֲשֶׂה שְׁפָטִים אֲנִי יְהוָה:

13 וְהָיָה הַדָּם לָכֶם לְאֵת עַל הַבָּתִּים אֲשֶׁר אַתֶּם שָׁם

וְרֹאִיתִי אֶת-הַדָּם וּפָסַחְתִּי עֲלֵיכֶם וְלֹא-יְהִיֶּה בְכֶם נֹגֵף

לְמִשְׁחִית ^{destroyer} בַּהֲפֹתִי בְּאַרְצ־מִצְרַיִם:

This day shall be for you a [day of] remembrance. You shall celebrate it as a festival to Adonoy, throughout your generations. It is an eternal statute that you must celebrate it.

וְיִהְיֶה יוֹמָא קֹדֶשׁ לָכֵן לְדוֹכְרָנָא וּתְחַגֵּנוּ יְתֵה חֲגֵא קֹדֶם
יְיָ לְדַרְיִכּוֹן קִיָּם עָלֵם תְּחַגֵּנָה:

You must eat matzos for seven days, but before the first day you must remove [all] leaven from your homes; for anyone who eats chametz, that soul will be cut off from Yisrael. [Chametz is forbidden] from the first day [of Pesach] until [after] the seventh day.

שִׁבְעַת יוֹמִין פֶּטִיר תִּכְלוּן בָּרֶם בְּיוֹמָא קִדְמָא
תְּבַטְלוּן חֲמִיעַ מִבֵּיתִיכֹן אֲרִי כָּל דְּיִכּוּל חֲמִיעַ וְיִשְׁתַּצִּי
אֲנָשָׁא הֵהוּא מִיִּשְׂרָאֵל מִיוֹמָא קִדְמָא עַד יוֹמָא
שְׁבִיעָא:

The first day shall be a holy assembly and the seventh day shall be a holy assembly to you. No work shall be done on them, only for [the preparation of food] which will be eaten by every person, that alone may be done for you.

וּבְיוֹמָא קִדְמָא מְעָרַע קִדִּישׁ וּבְיוֹמָא שְׁבִיעָא מְעָרַע
קִדִּישׁ יְהִי לָכֵן כָּל עֵיבִידָא לָא יִתְעַבֵּד בְּהוֹן בָּרֶם דִּי
מִתְאַכֵּל לְכָל נֶפֶשׁ הוּא בְּלַחֲדוּהִי יִתְעַבֵּד לָכֵן:

14 וְיִהְיֶה הַיּוֹם הַזֶּה לָכֶם לְזִכְרוֹן ^{memory} וְחֲגֻלְתֶּם ^{properly} אֹתוֹ חַג

לַיהוָה לְדִרְתִּיכֶם חֲקַת עוֹלָם תְּחַגֵּהוּ:

15 שִׁבְעַת יָמִים מַצּוֹת תֹּאכְלוּ אֹךְ בַּיּוֹם הָרִאשׁוֹן תִּשְׁבִּיתוּ

שֹׂאֵר מִבֵּיתִיכֶם כִּי | כָּל־אֲכַל ^{ferment} חֲמֵץ וְנִכְרְתָה

הַנֶּפֶשׁ הַהוּא מִיִּשְׂרָאֵל מִיּוֹם הָרִאשׁוֹן עַד־יּוֹם הַשְּׁבִיעִי:

16 וּבַיּוֹם הָרִאשׁוֹן מִקְרָא ^{scripture} קֹדֶשׁ וּבַיּוֹם הַשְּׁבִיעִי

מִקְרָא־קֹדֶשׁ יִהְיֶה לָכֶם כָּל־מְלָאכָה לֹא־יַעֲשֶׂה בָהֶם

אֹךְ אֲשֶׁר יֵאָכֵל לְכָל־נֶפֶשׁ הוּא לְבָדוּ יַעֲשֶׂה לָכֶם:

You must be vigilant regarding the matzos, for on this very day I brought out your hosts from the land of Egypt. You must preserve this day for your generations, it is an eternal statute.

וְתִטְרוּן יֵת פֶּטִירָא אַרִי בְכָרוֹן יוֹמָא הָדִין אִפִּיקִית יֵת
חֵילִיכוֹן מֵאַרְעָא דְּמִצְרַיִם וְתִטְרוּן יֵת יוֹמָא הָדִין
לְדִרְיִכוֹן קִיָּם עָלָם:

In the first [month] on the fourteenth day of the month, in the evening you shall eat matzos; until the twenty-first day of the month in the evening.

בְּנִיסָן בְּאַרְבַּעָא עֶסְרָא יוֹמָא לִירְחָא בְּרִמְשָׁא תִיכְלוּן
פֶּטִירָא עַד יוֹמָא עֶסְרִין וְחֵד לִירְחָא בְּרִמְשָׁא:

For seven days leaven may not be found in your homes, for whoever eats chametz that soul shall be cut off from the community of Israel, whether a proselyte or a native born in the land.

שִׁבְעַת יוֹמִין חֲמִיר לֹא יִשְׁתַּכַּח בְּבֵיתִיכוֹן אַרִי כָּל דְּיִכּוּל
מִחֲמַעַא וְיִשְׁתַּצִּי אֲנָשָׁא הֵהוּא מְכֻנָּשֶׁתָא דִּישְׂרָאֵל
בְּגִיּוֹרָא וּבִצִּיבָא דְאַרְעָא:

You must not eat anything that is chametz. In all your dwellings you shall eat matzos.

כָּל מִחֲמַעַא לֹא תִיכְלוּן בְּכָל מוֹתְבִיכוֹן תִּיכְלוּן
פֶּטִירָא:

17 וְשִׁמְרֶתֶם אֶת־הַמִּצּוֹת כִּי בַעֲצֶם הַיּוֹם הַזֶּה הוֹצֵאתִי

אֶת־צְבָאוֹתֵיכֶם מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם וְשִׁמְרֶתֶם אֶת־הַיּוֹם הַזֶּה
לְדֹרֹתֵיכֶם חֻקַּת עוֹלָם:

18 בְּרֵאשִׁון בְּאַרְבַּעָה עָשָׂר יוֹם לַחֹדֶשׁ בָּעֶרֶב תֹּאכְלוּ מִצֶּת

עַד יוֹם הָאֶחָד וְעֶשְׂרִים לַחֹדֶשׁ בָּעֶרֶב:

19 שִׁבְעַת יָמִים שֹׁאֵר לֹא יִמָּצֵא בְּבֵיתֵיכֶם כִּי | כָּל־אֹכֵל

מִחֲמַצָּת וְנִכְרְתָה הַנֶּפֶשׁ הַהִוא מֵעַדַת יִשְׂרָאֵל בְּגֵר

native
וּבְאֻזָּרַח הָאֶרֶץ:

20 כָּל־מִחֲמַצָּת לֹא תֹאכְלוּ בְּכָל מוֹשְׁבֵיתֵיכֶם תֹּאכְלוּ

מִצּוֹת: (פ)

חמישי

Moshe called to all the elders of Yisrael, and he said to them, "Draw [from your flocks] or purchase for yourselves a lamb for your families and slaughter it as a Pesach offering.

וּקְרָא מֹשֶׁה לְכָל סְבִי יִשְׂרָאֵל וַאֲמַר לָהֶון אֲתִנְגִּידוּ
וְסִיבוּ לָכוֹן (מִן בְּנֵי) עֲנָא לְזַרְעֵיכֶון וְכוֹסוּ פֶסַח:

Take a bunch of hyssop, and dip it in the blood that is in the basin. Touch the lintel and the two side [door] posts with some of the blood in the basin. And all of you, let no man go out the door of his house until morning.

וְתִסְבּוּן אֶסְרֵת אַזּוּבָא וְתִטְבְּלוּן בְּדָמָא דְבִמְנָא וְתִדּוּן
לְשִׁקְפָא וְלִתְרִין סְפִיא מִן דָּמָא דְבִמְנָא וְאַתּוֹן לֹא
תִפְקוּן אֲנִשׁ מִתְרַע בֵּיתָה עַד צִפְרָא:

Adonoy will pass through to plague the Egyptians and He will see the blood on the lintel and on the two side [door] posts. Adonoy will then pass over that door and will not allow the destroyer to enter your houses to plague you.

וְיִתְגַּלִּי יְיָ לְמַמְחֵי יֵת מִצְרַיִם וְיַחְזִי יֵת דָּמָא עַל שִׁקְפָא
וְעַל תְּרִין סְפִיא וְיַחֲסִי יְיָ עַל תְּרַעָא וְלֹא יִשְׁבּוּק
לְחַבְלָא לְמִיעַל לְבִתִּיכוֹן לְמַמְחֵי:

21 וּקְרָא מֹשֶׁה לְכָל־זִקְנֵי יִשְׂרָאֵל וַיֹּאמֶר אֲלֵהֶם מִשְׁכוּ

וּקְחוּ לָכֶם צֹאן לְמִשְׁפַּחְתֵּיכֶם וְשַׁחֲטוּ הַפֶּסַח:

22 וּלְקַחְתֶּם ^{to dip} וּטְבַלְתֶּם ^{hyssop} אֶזּוֹב ^{bundle} אֶגְדַּת ^{doorpost} בְּדָם אֲשֶׁר־

^{scroll} הַמְּזוּזוֹת ^{lintel} וְאֶל־שְׁתֵּי ^{a vestibule} הַמִּשְׁקוּף וְהַגְעַתֶּם אֵלֶי־הַמִּשְׁקוּף וְאֶל־שְׁתֵּי הַמְּזוּזוֹת

מִן־הַדָּם אֲשֶׁר בַּסֵּף וְאַתֶּם לֹא תֵצְאוּ אִישׁ מִפֶּתַח־בֵּיתוֹ

עַד־בֹּקֶר:

23 וְעָבַר יְהוָה לַלַּיְלָה אֶת־מִצְרַיִם וְרָאָה אֶת־הַדָּם

עַל־הַמִּשְׁקוּף וְעַל שְׁתֵּי הַמְּזוּזוֹת וּפָסַח יְהוָה עַל־הַפֶּתַח

וְלֹא יִתֵּן הַמַּשְׁחִית לָבָא אֶל־בֵּיתֵיכֶם לַלַּיְלָה:

You must preserve this [ritual] as a statute for you and your children forever.

ותטרו ית פתגמא הדין לקים לך ולבניך עד עלם:

When you come to the land that Adonoy will give to you, as He spoke, you must preserve this service.

ויהי ארי תעלו לארעא דיתן יי לכון כמא די מלי
ותטרו ית פלחנא הדין:

When your children will ask you, "What is this service of yours?"

ויהי ארי ימרון לכון בנכון מא פלחנא הדין לכון:

You shall say, "It is the Pesach-offering to Adonoy Who passed over the houses of the B'nei Yisrael in Egypt when He struck the Egyptians and saved our homes. The people then bowed and prostrated themselves.

ותימרון דבח חיס הוא קדם יי די חס על בתי בני
ישראל במצרים כד הוה מחי ית מצראי וית בתנא
שזיב וכרע עמא וסגידו:

The B'nei Yisrael went and did as Adonoy commanded Moshe and Aharon. They [also] did so.

ואזלו ועבדו בני ישראל כמא דפקיד יי ית משה
ואהרן כן עבדו:

24 ושמרתם את הדבר הזה לחקלך ולבניך עד-עולם:

25 והיה כיתבאו אל-הארץ אשר יתן יהוה לכם פאר
דבר ושמרתם את-העבדה הזאת:

26 והיה כייאמרו אליכם בניכם מה העבדה הזאת
לכם:

27 ואמרתם זבח-פסח הוא ליהוה אשר פסח על-בתי
בני-ישראל במצרים בנגפו את-מצרים ואת-בתינו
הציל ^{to shrivel up} ויקד העם וישתחוו:

28 וילכו ויעשו בני ישראל כאשר צוה יהוה את-משה
ואהרן כן עשו: (ס)

שישי

It was [exactly] midnight and Adonoy struck down [killed] every first-born son in the land of Egypt, from the first-born son of Pharaoh sitting on his throne, to the first-born son of the captive [prisoner] who was in the dungeon, as well as every first-born animal.

וְהָיָה בַּפְּלִגּוֹת לַיְלָא וַיִּי קָטַל כָּל בּוֹכְרָא בְּאַרְעָא
דְּמִצְרַיִם מִבּוֹכְרָא דְּפִרְעָה דְּעֵתִיד לְמָתַב עַל כָּרְסִי
מִלְכוּתָהּ עַד בּוֹכְרָא דְּשִׁבְיָא דִּי בְּבֵית אֲסִירִי וְכָל
בּוֹכְרָא דְּבַעֲרָא:

Pharaoh arose at night, he and all his servants and all the Egyptians, and there was a great cry in Egypt, for there was no house where there were no dead.

וְקָם פִּרְעָה לַיְלָא הוּא וְכָל עֲבָדָהּ וְכָל מִצְרַיִם וְהָיָה
צִוְחָתָא רַבָּתָא בְּמִצְרַיִם אַרְי לִית בֵּיתָא דִּי לִית הָוָה
בֵּה תַמְן מָתָא:

29 וַיְהִי | בַּחֲצִי הַלַּיְלָה וַיַּהֲרֹג הָכָה כָּל־בְּכוֹר בְּאֶרֶץ

מִצְרַיִם מִבְּכֹר פַּרְעֹה הַיֹּשֵׁב עַל־כִּסֵּאוֹ עַד בְּכוֹר הַשִּׁבְיָ

אֲשֶׁר בְּבֵית הַבּוֹר וְכָל בְּכוֹר בְּהֵמָה:

30 וַיָּקָם פִּרְעָה לַיְלָה הוּא וְכָל־עֲבָדָיו וְכָל־מִצְרַיִם וַתְּהִי

צִעֲקָה גְדֹלָה בְּמִצְרַיִם כִּי־אֵין בֵּית אֲשֶׁר אֵין־שָׁם מָת:

[Pharaoh] called for Moshe and Aharon that night and said, "Set out! Get out from among my people, both you and the B'nei Yisrael. Go worship Adonoy as you have said [requested]."

וַיִּקְרָא לְמֹשֶׁה וּלְאַהֲרֹן לַיְלָא וַאֲמַר קוּמוּ פּוּקוּ מִגֹּו עַמִּי
אֵף אֶתוֹן אֵף בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַאֲזִילוּ פְּלָחוּ קִדְם יְיָ כְּמָא
דְּהִיתוּן אָמְרִין:

Take your sheep and cattle too, as you have said and go; bless me too.

אֵף עֲנִכּוֹן אֵף תּוֹרְכוֹן דְּבָרוּ כְּמָא דִּי מַלְלָתוֹן וַאֲזִילוּ
וְצִלוּ אֵף עָלֵי:

The Egyptians pressed the people to hurry them—to send them out of the land, for they said, "We are all dead men."

וַתְּקִיפַת מִצְרַיִם עַל עַמָּא לְאוֹחָא לְשַׁלְחוֹתָהוֹן מִן
אַרְעָא אֲרִי אֲמָרוּ כָּלָנָא מִיתִין:

The people took their dough before it was leavened. Their leftovers were wrapped in their clothing, [and carried] on their shoulders.

וַנִּטֵּל עַמָּא יֵת לִישִׁיהוֹן עַד לָא חָמַע מוֹתֵר אֲצוֹתָהוֹן
צָרִיר בְּלִבְשֵׁהוֹן עַל כְּתִפֵּיהוֹן:

31 וַיִּקְרָא לְמֹשֶׁה וּלְאַהֲרֹן לַיְלָא וַאֲמַר קוּמוּ צֵאוּ מִתּוֹךְ

עַמִּי גַם־אַתֶּם גַּם־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וּלְכוּ עֲבֹדוּ אֶת־יְהוָה

כַּדְּבַרְכֶּם:

32 גַּם־צֹאנְכֶם גַּם־בְּקָרְכֶם קָחוּ כֹאֲשֶׁר דִּבַּרְתֶּם וּלְכוּ

וּבֵרַכְתֶּם גַּם־אֵתִי:

33 וַתַּחֲזֹק מִצְרַיִם עַל־הָעָם לְמַהֵר לְשַׁלְחָם מִן־הָאָרֶץ כִּי

אָמְרוּ כָּלָנוּ מֵתִים:

kneading to be dough
trough pungent
מִשְׁאַלְתָּם יַחֲמִץ טָרֵם בָּצָקוֹ וַיֵּשָׂא הָעָם אֶת־

to cramp
צָרָת בְּשִׁמְלָתָם עַל־שִׁכְמָם:

The B'nei Yisrael did as Moshe said,
and they requested of the Egyptians
silver articles and gold articles and
clothing.

ובְּנֵי יִשְׂרָאֵל עָבְדוּ כְּפִתְגָמָא דְּמֹשֶׁה וּשְׂאִילוֹ מִמִּצְרַיִם
מִנִּין דְּכֶסֶף וּמִנִּין דְּדָהָב וּלְבוּשִׁין:

Adonoy granted the people favor in the
eyes of the Egyptians, and they granted
their request. They [B'nei Yisrael thus]
drained Egypt of its wealth.

וַיִּיָּהֵב יְת עֲמָא לְרַחֲמִין בְּעֵינֵי מִצְרַיִם וּשְׂאִילָנֹן
וְרוֹקִינוּ יְת מִצְרַיִם:

The B'nei Yisrael traveled from Ramseis
to Sukkos. There were about six
hundred thousand males on foot
besides the children.

וַנִּטְלוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מִרַעְמֶסס לְסִכּוֹת כְּשֶׁת מֶאֶה אֲלָפִין
רַגְלָאִין גְּבָרָא בַר מִטְפָּלָא:

A great mixture [of nationalities] also
went up with them. There were [also]
sheep and cattle, a huge amount of
livestock.

וְאַף נוֹכְרָאִין סְגִיאִין סְלִיקוּ עִמָּהֹן וְעֵנָא וְתוֹרִין בְּעִירָא
סְגִי לְחֻדָּא:

35 וּבְנֵי־יִשְׂרָאֵל עָשׂוּ כְּדִבְרֵי מֹשֶׁה וַיִּשְׁאֲלוּ מִמִּצְרַיִם

כְּלִי־כֶסֶף וְכִלְי זָהָב וְשִׁמְלֹת:

36 וַיְהִי־הָאֵל נָתַן אֶת־חֶן הָעַם בְּעֵינֵי מִצְרַיִם וַיִּשְׁאַלֻּם וַיִּנְצְלוּ

אֶת־מִצְרַיִם: (פ)

37 וַיִּסְעוּ בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל מִרַעְמֶסס סִכָּתָה כְּשִׁש־מֵאוֹת אָלֶף

children a footman
רַגְלֵי הַגְּבָרִים לְבַד מִטָּף :

38 וְגַם־עָרַב רַב עָלָה אִתָּם וְצֹאן וּבָקָר מְקֻנָּה כְּבֵד מְאֹד:

They baked the dough that they had brought out of Egypt into matzoh cakes, for it was not leavened. Since they were driven out of Egypt and could not delay, they had also not prepared provisions for themselves.

וַאֲפֹי יֵת לִישָׂא דִּי אִפִּיקוּ מִמִּצְרַיִם גְּרִיצָן פִּטִּירֵן אֲרִי
לֹא חֲמֵעַ אֲרִי אֶתְרָכוּ מִמִּצְרַיִם וְלֹא יָכִילוּ לְאַתְעֲכָבֵא
וְאִף זִוְדִּין לֹא עֲבָדוּ לְהוֹן:

The habitation of the B'nei Yisrael living in Egypt lasted four hundred and thirty years.

וּמֹתֵב בְּנֵי יִשְׂרָאֵל דִּי יִתִּיבוּ בְּמִצְרַיִם אַרְבַּע מֵאָה
וּתְלָתִין שָׁנִין:

It was at the end of the four hundred and thirty years, and on that very day all of Adonoy's multitudes went out of the land of Egypt.

וְהָיָה מִסֹּף אַרְבַּע מֵאָה וּתְלָתִין שָׁנִין וְהָיָה בְּכָרֵן יוֹמָא
הַדִּין נִפְקֻי כָּל חֵילָא דִּי מֵאֶרֶץ דְּמִצְרַיִם:

This was a night of vigil for Adonoy, to bring them out of the land of Egypt. This night remains a night of vigil to Adonoy for all the B'nei Yisrael for [all] their generations.

לֵילִי נִטִּיר הוּא קָדָם יִי לְאַפְקוּתָהוֹן מֵאֶרֶץ דְּמִצְרַיִם
הוּא לֵילָא הַדִּין קָדָם יִי נִטִּירִין לְכָל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל
לְדִרְהוֹן:

39 וַיֹּאפֹי אֶת־הַבֹּצֶק אֲשֶׁר הוֹצִיאוּ מִמִּצְרַיִם
עֲגֹת מִצּוֹת כִּי לֹא חֲמֵץ כִּי־ גִרְשׁוּ מִמִּצְרַיִם
וְלֹא יָכִילוּ לְהִתְמַהֵּמֶה וְגַם־ צָדָה לֹא־עָשׂוּ לָהֶם:

40 וּמוֹשֵׁב בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר יָשְׁבוּ בְּמִצְרַיִם שְׁלֹשִׁים שָׁנָה
וְאַרְבַּע מֵאוֹת שָׁנָה:

41 וַיְהִי מִקֵּץ שְׁלֹשִׁים שָׁנָה וְאַרְבַּע מֵאוֹת שָׁנָה וַיְהִי בַּעֲצֹם
הַיּוֹם הַזֶּה יֵצְאוּ כָּל־עַבְדֹּת יְהוָה מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם:

42 לֵיל שְׁמֵרִים הוּא לִיהוָה לְהוֹצִיאָם מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם
הוּא־הַלֵּילָה הַזֶּה לִיהוָה שְׁמֵרִים לְכָל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל
לְדִרְתָּם: (פ)

Adonoy said to Moshe and Aharon,
 “This is the statute of the Pesach
 offering: No alien may eat it.

וַאֲמַר יי לְמֹשֶׁה וְלֵאֲהֲרֹן דָּא גְזִירַת פֶּסַחָא כָּל בֶּר
 יִשְׂרָאֵל דִּישְׁתַּמַּד לָא יִכּוּל בֵּה:

However each man's slave [if he
 was] purchased with money, you must
 circumcise him and then he may eat it.

וְכָל עֶבֶד גִּבֹּר זָבִינִי כִסְפָּא וְתִגְזֹר יְתֵה בְכֵן יִכּוּל בֵּה:

An [alien] sojourner or hired worker
 may not eat it.

תּוֹתָבָא וְאַגִּירָא לָא יִכּוּל בֵּה:

It must be eaten in one house. You must
 not remove from the house any of its
 flesh, to the outdoors, and you must not
 break any of its bones.

בְּחִבּוּרָא חֲדָא יִתְאַכַּל לָא תִפִּיק מִן בֵּיתָא מִן בְּסָרָא
 לְבָרָא וְגִרְמָא לָא תִתְבְּרוּן בֵּה:

The entire community of Yisrael must
 make this [offering].

כָּל כְּנִשְׁתָּא דִּישְׂרָאֵל יַעֲבֹדוּן יְתֵה:

43 וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל-מֹשֶׁה וְאֶהְרֹן זֹאת חֻקַּת הַפֶּסַח

כָּל-בֶּן-נֶכֶד לֹא-יֹאכַל בּוֹ:

44 וְכָל-עֶבֶד אִישׁ מִקְנֵת-כֶּסֶף וּמִלְתָּה אֹתוֹ אִזּוּ יֹאכַל בּוֹ:

45 תּוֹשָׁב תֹּשָׁב וְשָׂכִיר לֹא-יֹאכַל-בּוֹ:

46 בְּבֵית אֶחָד יֹאכַל לֹא-תוֹצִיא מִן-הַבַּיִת מִן-הַבֶּשָׂר חוּצָה

וְעֲצָם לֹא תִשְׁבְּרוּ-בּוֹ:

47 כָּל-עֵדֶת יִשְׂרָאֵל יַעֲשׂוּ אֹתוֹ:

When a proselyte dwells with you and wants to make the Pesach-offering to Adonoy, every male must be circumcised. He may then come near [join] to make it, and be like the native born. But no uncircumcised male may eat of it.

וְאִרִי יִתְגַּיֵּר עִמָּךְ גִּיּוֹרָא וַיַּעֲבֹד פֶּסַחָא קֹדֶם יְיָ מְגוֹר לֵיהּ
כָּל דְּכוּרָא וּבִכְן יִקְרַב לְמַעֲבָדָהּ וַיְהִי כִּי־צִיבָא דְאַרְעָא
וְכָל עַרְלָא לֹא יִכּוֹל בָּהּ:

There shall be one law for the native born and for the proselyte who dwells among you.

אֲוִרִיתָא חֲדָא יְהֵא לִי־צִיבָא וּלְגִיּוֹרָא דִּיתְגַּיְרוֹן בִּינִיכוֹן:

All the B'nei Yisrael did as Adonoy commanded Moshe and Aharon. They [Moshe and Aharon] also did so.

וַעֲבָדוּ כָּל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל כְּמָא דִּי פִקִּיד יְיָ יְת מֹשֶׁה וְיְת
אַהֲרֹן כֵּן עָבְדוּ:

On that very day, Adonoy took the B'nei Yisrael out of Egypt in their multitudes.

וַהֲוֵה בְּכֻרָן יוֹמָא הַדִּין אֶפִּיק יְיָ יְת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מֵאַרְעָא
דְּמִצְרַיִם עַל חִילִּיהוֹן:

48 וְכִי־יִגְוֹר אִתְּךָ גֵּר וַעֲשֶׂה פֶסַח לַיהוָה הַמּוֹל לּוֹ כָּל־זָכָר

וְאִזּוּ יִקְרַב לַעֲשׂוֹתוֹ וְהָיָה כְּאַזְרָח ^{native} הָאָרֶץ וְכָל־עַרְל

לֹא־יֹאכֵל בּוֹ:

49 תּוֹרָה אֶחָת יִהְיֶה לְאַזְרָח וְלִגֵּר הֶגֶר בְּתוֹכְכֶם:

50 וַיַּעֲשׂוּ כָל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל כְּאֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה אֶת־מֹשֶׁה

וְאֶת־אַהֲרֹן כֵּן עָשׂוּ: (ס)

51 וַיְהִי בַּעֲצֹם הַיּוֹם הַזֶּה הוֹצִיא יְהוָה אֶת־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל

מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם עַל־צִבְאוֹתָם: (פ)

שביעי

שמות 13

Adonoy spoke to Moshe, saying,

1 וַיֹּדְבֶר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה לֵאמֹר:

וּמִלִּיל יְיָ עִם מֹשֶׁה לְמִימְרֵהוּ:

“Sanctify to Me all the first-born, that [is the first to] open the womb among the B’nei Yisrael, both of man and beast, it is Mine.”

אֶקְדֹּשׁ קֳדָמִי כָּל בּוֹכֵרָא פֶּתַח כָּל וְלֹדָא בְּבִנֵי יִשְׂרָאֵל
בְּאָנְשָׁא וּבְבַעִירָא דִּילִי הוּא:

Moshe said to the people, “Remember this day [as the day] on which you came out of Egypt, from the house of slavery, for with a strong hand Adonoy brought you out from this. You must not eat chametz.

וְאָמַר מֹשֶׁה לְעַמָּא הוּוּ דְכִירִין יְתָ יוֹמָא הָדִין דִּי
נִפְקִיתוּן מִמִּצְרַיִם מִבֵּית עֲבָדוּתָא אֲרִי בְתִקּוּף יְדָא אֶפִּיק
יְיָ יִתְּכֹן מָכָא וְלֹא יִתְאַכֵּל חָמֶיעַ:

On this day you went out, in the month of Aviv [Nissan].

יוֹמָא דִּין אַתּוּן נִפְקִין בִּירְחָא דְאַבִּיבָא:

2 קֹדֶשׁ־לִי כָּל־בְּכוֹר פֶּתַח ^{a fissure} כָּל־רֶחֶם בְּבִנֵי יִשְׂרָאֵל

בְּאָדָם וּבְבֶהֱמָה לִי הוּא:

3 וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֶל־הָעָם זָכוֹר אֶת־הַיּוֹם הַזֶּה אֲשֶׁר

יֵצְאתֶם מִמִּצְרַיִם מִבֵּית עֲבָדִים כִּי בְחֹזֶק יָד הוֹצִיאָ

יְהוָה אֶתְכֶם מִזֶּה וְלֹא יֵאָכֵל ^{ferment} חָמֶץ :

4 הַיּוֹם אַתֶּם יֹצְאִים בְּחֹדֶשׁ ^{spring} הָאַבִּיב :

When Adonoy brings you to the land of the Canaanite, the Chittites, the Emorites, the Chivites and the Yevusites, which He swore to your fathers [that He would] give to you—a land flowing with milk and honey—you must conduct this service in this month.

ויהי ארי יעלנך יי לארעא דכנענאי וחתאי ואמוראי
וחואי ויבוסאי די קיים לאבקהתך למתן לך ארעא
עבדא חלב ודבש ותפלח ית פלחנא הדא בירחא
הדין:

For seven days you must eat matzos, and the seventh day is a festival to Adonoy.

שבועה יומין תיכול פטירא וביומא שביעאה חגא קדם
יי:

Matzos must be eaten these seven days. No chametz may be seen in your possession, and no leaven may be seen in all your boundaries.

פטיר יתאכל ית שבועת יומין ולא יתחזי לך חמיע ולא
יתחזי לך חמיר בכל תחומך:

You must tell your son [child] on that day saying, 'Because of this, Adonoy did [this] for me when I came out of Egypt.'

ותחזי לבנך ביומא ההוא למימר בדיל דין עבד יי לי
במפקי ממצרים:

Hittite

5 והיה כייביאך יהיה אל-ארץ הכנעני והחתי

Jebusite

Hivite

והאמרי והחני אשר נשבע לאבתך

לתת לך ארץ זבת חלב ודבש ועבדת את-העבדה

הזאת בחודש הזה:

6 שבועת ימים תאכל מצת וביום השביעי חג ליהוה:

7 מצות יאכל את שבועת הימים ולא-יראה לך חמץ

ולא-יראה לך שאר בכל-גבולך:

properly

8 והגדת לבנך ביום ההוא לאמר בעבור זה עשה

יהוה לי בצאתי ממצרים:

It shall be to you as a sign on your hand, and for a reminder between your eyes, so that Adonoy's teachings will be in your mouth, for with a strong hand Adonoy brought you out of Egypt.

וְהָיָה לָךְ לְאֵת עַל יָדְךָ וּלְדִכְרָנָא בֵּין עֵינֶיךָ בְּדִיל תִּהְיֶה
אֲוִרִיתָא דִּי בְּפִימָךְ אֲרִי בִידָא תְּקִיפָא אֶפְקָדִי יְיָ
מִמְצָרִים:

You must preserve this statute in its appointed time, from year to year.

וְתִטֵּר יֵת קִימָא הָדָא לְזִמְנָה מְזִמָּן לְזִמְנָן:

When Adonoy brings you to the land of the Canaanites as He swore to you and to your fathers; and He will have given it to you.

וְהָיָה אֲרִי יַעֲלֶנְךָ יְיָ לְאַרְעָא דְכְנַעֲנָאִי כְּמָא דִּי קִיִּים לָךְ
וְלֹאֲבֹתֶיךָ וְיִתְּנָהּ לָךְ:

[At that time] you must pass on, [set aside] every one that [is first to] open the womb, to Adonoy. Every firstling that is dropped [born] by animals that belong to you, the males shall belong to Adonoy.

וְתַעֲבֹר כָּל פֶּתַח וּלְדָא קָדָם יְיָ וְכָל פֶּתַח וְלֹד בְּעִירָא דִּי
יְהִי לָךְ דְּכָרִין תְּקַדֵּשׁ קָדָם יְיָ:

9 וְהָיָה לָךְ לְאֵת עַל-יָדְךָ וּלְזִכְרוֹן^{memory} בֵּין עֵינֶיךָ לְמַעַן

תִּהְיֶה תּוֹרַת יְהוָה בְּפִיךָ כִּי בְיַד חֲזָקָה הוֹצֵאתָ יְהוָה
מִמִּצְרַיִם:

10 וְשָׁמַרְתָּ אֶת-הַחֻקָּה הַזֹּאת לְמוֹעֲדָהּ מִיָּמִים יְמִימָה: (ס)

11 וְהָיָה כִּי-יָבֹאֲךָ יְהוָה אֶל-אֶרֶץ הַכְּנַעֲנִי כְּאֲשֶׁר נִשְׁבַּע לָךְ
וְלֹאֲבֹתֶיךָ וְיִתְּנָהּ לָךְ:

12 וְהַעֲבַרְתָּ כָּל-פֶּטֶר-רֶחֶם לַיהוָה וְכָל-פֶּטֶר | שֶׁגֶר^{send}

בְּהֵמָה אֲשֶׁר יִהְיֶה לָּךְ הַזִּכְרִים לַיהוָה:

Redeem each firstling donkey with a sheep. If it is not redeemed, you must break its neck. Redeem every first-born male among your sons.

וְכָל פֶּתַח (בּוֹכְרָא) דְּחִמְרָא תִּפְרוֹק בְּאַמְרָא וְאִם לֹא
תִּפְרוֹק וְתִנְקֶפֶה וְכָל בּוֹכְרָא דְּאַנְשָׁא בְּבִנְיָה תִּפְרוֹק:

When your son asks you at a later time saying 'What is this?' You should say to him, "With a strong hand Adonoy brought us out of Egypt from the house of slavery.

וַיְהִי אֲרִי יִשְׁאַלְנֶךָ בֶּנְךָ מָחָר לְמִימַר מָה דָּא וְתִימַר לֵה
בְּתִקּוּף יִדָּא אֶפְקָנָא יְיָ מִמִּצְרַיִם מִבֵּית עֲבָדֵיהּ:

When Pharaoh stubbornly refused to send us out, Adonoy killed every first-born in the land of Egypt, from the first-born of man to the first-born of beast. I am therefore sacrificing to Adonoy all that [is first to] open the womb which are male, and the first-born of my sons I redeem.'

וַהֲוֵה אֲרִי אֶקְשִׁי פִּרְעָה לְשַׁלְּחוּתָנָא וְקָטַל יְיָ כָּל
בּוֹכְרָא בְּאַרְעָא דְּמִצְרַיִם מִבּוֹכְרָא דְּאַנְשָׁא וְעַד בּוֹכְרָא
דְּבַעֲיָרָא עַל כֵּן אֲנָא דְּבַח קָדָם יְיָ כָּל פֶּתַח וְלִדָּא
דְּכָרִין וְכָל בּוֹכְרָא דְּבִנְיָ אֶפְרוֹק:

to break
the neck

13 וְכָל-פֶּטֶר חֲמֹל תִּפְדֶּה בְּשֵׂה וְאִם-לֹא תִפְדֶּה וְעִרְפֹתוֹ

וְכָל בְּכוֹר אָדָם בְּבִנְיָה תִפְדֶּה:

14 וְהָיָה כִּי-יִשְׁאַלְךָ בֶּנְךָ מָחָר לֵאמֹר מַה-זֹּאת וְאָמַרְתָּ

אֵלָיו בְּחֹזֶק יָד הוֹצִיאָנוּ יְהוָה מִמִּצְרַיִם מִבֵּית עֲבָדִים:

15 וַיְהִי כִּי-הִקְשָׁה פִּרְעֹה לְשַׁלְּחֵנוּ וַיַּהַרֵּג יְהוָה כָּל-בְּכוֹר

בְּאַרְצָ מִצְרַיִם מִבְּכֹר אָדָם וְעַד-בְּכוֹר בְּהֵמָה עַל-כֵּן אֲנִי

זֹבֵחַ לַיהוָה כָּל-פֶּטֶר רֶחֶם הַזָּכָרִים וְכָל-בְּכוֹר בְּנֵי

אֶפְדֶּה:

[These words] shall be a sign on your hand and for totafos between your eyes, for with a strong hand Adonoy brought us out of Egypt."

וְיִהְיֶה לְאֹת עַל יָדְךָ וּלְתַפְלִין בֵּין עֵינֶיךָ אֲרִי בְתַקּוֹף יָדָא
אֶפְקָנָא יְיָ מִמְצָרִים: ססס:

a fillet for
the
forehead

16 וְיִהְיֶה לְאֹת עַל־יָדְךָ וּלְתַפְלִין בֵּין עֵינֶיךָ כִּי בְתַקּוֹף יָד

הוֹצִיאָנוּ יְהוָה מִמְצָרִים: (ס)

Jeremiah 46:13-28

הפטרה — ירמיהו

הפטרה

ירמיהו 46

The word that the LORD spoke to Jeremiah the prophet, how that Nebuchadrezzar king of Babylon should come and smite the land of Egypt.

Declare ye in Egypt, and announce in Migdol, And announce in Noph and in Tahpanhes; Say ye: 'Stand forth, and prepare thee, For the sword hath devoured round about thee.'

Why is thy strong one overthrown? He stood not, because the LORD did thrust him down.

13 הַדְּבָר אֲשֶׁר דִּבֶּר יְהוָה אֶל־יִרְמְיָהוּ הַנָּבִיא לְבֹא

נְבוּכַדְרֶאצַּר מֶלֶךְ בָּבֶל לְהַכּוֹת אֶת־אֶרֶץ מִצְרַיִם:

14 הִגִּידוּ בְּמִצְרַיִם וְהִשְׁמִיעוּ בְּמִגְדּוֹל וְהִשְׁמִיעוּ בְּנֹף

וּבְתַחְפְּנֶחֶס אָמְרוּ הַתִּיַצֵּב ^{to place} וְהָכֵן לָךְ כִּי־אֵכְלָה חֶרֶב

סְבִיבֶיךָ:

15 מְדוּעַ נִסְתָּר ^{to scrape off} אַבְרִירָךְ ^{angel} לֹא עָמַד כִּי יְהוָה

to push
away or
down
הִדְפּוֹ:

He made many to stumble; Yea, they
fell one upon another, And said: 'Arise,
and let us return to our own people,
And to the land of our birth, From the
oppressing sword.'

They cried there: 'Pharaoh king of
Egypt is but a noise; He hath let the
appointed time pass by.'

As I live, saith the King, Whose name is
the LORD of hosts, Surely like Tabor
among the mountains, And like Carmel
by the sea, so shall he come.

O thou daughter that dwellest in Egypt,
Furnish thyself to go into captivity; For
Noph shall become a desolation, And
shall be laid waste, without inhabitant.

Egypt is a very fair heifer; But the
gadfly out of the north is come, it is
come.

Also her mercenaries in the midst of her
Are like calves of the stall, For they also
are turned back, they are fled away
together, They did not stand; For the
day of their calamity is come upon
them, The time of their visitation.

The sound thereof shall go like the
serpent's; For they march with an army,
And come against her with axes, As
hewers of wood.

16 הָרֶבֶה כּוֹשֵׁל גַּם-נָפַל אִישׁ אֶל-רֵעֵהוּ וַיֹּאמְרוּ קוּמָה |

וַנִּשָּׁבֶה אֶל-עַמָּנוּ וְאֶל-אֶרֶץ מוֹלְדָתֵנוּ מִפְּנֵי חֶרֶב

to rage or
be violent
הַיִּנָּה :

17 קָרָאוּ שֵׁם פַּרְעֹה מֶלֶךְ-מִצְרַיִם שָׁאוֹן ^{noise} הָעֶבֶר

הַמוֹעֵד :

18 חַיֵּאֲנִי נְאֻם-הַמֶּלֶךְ יְהוָה צָבָאוֹת שְׁמוֹ כִּי כְתוּבָר

בְּהָרִים וּכְכַרְמֶל בַּיָּם יָבוֹא :

19 כָּלִי גוֹלָה עָשִׂי לָךְ יוֹשֶׁבֶת בַּת-מִצְרַיִם כִּי-נָהָ לְשִׁמְהָ

to burn or
set on fire

תַּהֲיֶה וְנִצְתָּה מֵאֵין יוֹשֵׁב: (ס)

20 עֲגֹלָה יָפָה- פִּיָּה ^{very beautiful} מִצְרַיִם קָרִץ ^{extirpation} מִצְפּוֹן בָּא

בָּא :

21 גַּם- שְׂכָרֶיהָ ^{hired worker} בְּקֶרְבָּהּ כְּעֹגְלֵי מִרְבָּק ^{stall} כִּי-גַם-הִמָּה

הִפְנוּ נָסוּ יַחְדָּיו לֹא עָמְדוּ כִּי יוֹם אִידָם ^{disaster} בָּא

עֲלִיהֶם עַת פְּקֻדָּתָם : ^{inspection}

22 קוֹלָהּ כְּנִחֹשׁ יִלְךְ כִּי-בִתְחִיל יִלְכוּ וּבְקִרְדָּמוֹת בָּאוּ לָהּ ^{an axe}

כְּחֹטְבֵי עֵצִים: <sup>to chop or
carve wood</sup>

They cut down her forest, saith the
LORD, Though it cannot be searched;
Because they are more than the locusts,
And are innumerable.

The daughter of Egypt is put to shame;
She is delivered into the hand of the
people of the north.

The LORD of hosts, the God of Israel,
saith: Behold, I will punish Amon of
No, and Pharaoh, and Egypt, with her
gods, and her kings; even Pharaoh, and
them that trust in him;

and I will deliver them into the hand of
those that seek their lives, and into the
hand of Nebuchadrezzar king of
Babylon, and into the hand of his
servants; and afterwards it shall be
inhabited, as in the days of old, saith the
LORD.

But fear not thou, O Jacob My servant,
Neither be dismayed, O Israel; For, lo, I
will save thee from afar, And thy seed
from the land of their captivity; And
Jacob shall again be quiet and at ease,
And none shall make him afraid.

23 כָּרְתוּ יַעֲרָהּ נְאֻם־יְהוָה כִּי לֹא יִחְקָר כִּי רַבּוֹ
properly
מֵאֲרָבָה וְאִין לָהֶם מִסְפָּר׃
a locust

24 הִבִּישָׁה בֵּת־מִצְרַיִם נִתְּנָה בְיַד עַם־צָפוֹן׃

25 אָמַר יְהוָה צְבָאוֹת אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל הִנְנִי פּוֹקֵד אֶל־אֱמוֹן
מִנָּא וְעַל־פְּרֹעֶה וְעַל־מִצְרַיִם וְעַל־אֱלֹהֵיהֶם וְעַל־מְלָכֵיהֶם
וְעַל־פְּרֹעֶה וְעַל הַבְּטָחִים בּוֹ׃

26 וְנִתְּתִים בְּיַד מְבַקְשֵׁי נַפְשָׁם וּבְיַד נְבוּכַדְרֶצַּר

מֶלֶךְ־בָּבֶל וּבְיַד־עֲבָדָיו וְאַחֲרֵי־כֵן תִּשְׁכֹּן כִּימֵי־קֶדֶם
נְאֻם־יְהוָה׃ (ס)

27 וְאַתָּה אַל־תִּירָא עֲבָדֵי יַעֲקֹב וְאַל־ תַּחַת יִשְׂרָאֵל כִּי
properly

הִנְנִי מוֹשְׁעֶךָ מִרְחוֹק וְאַתָּה־זֹרְעֶךָ מֵאֶרֶץ שְׁבִיִּים וְשָׁב

יַעֲקֹב וְשָׁקֵט וְשָׁאֲנוּ וְאִין מַחְרִיד׃ (ס)
to shudder with terror to loll

Fear not thou, O Jacob My servant, saith
the LORD, For I am with thee; For I will
make a full end of all the nations
whither I have driven thee, But I will
not make a full end of thee; And I will
correct thee in measure, But will not
utterly destroy thee.

28 אֶתְּהָ אֱלֹהֵיךָ עֲבָדִי יַעֲקֹב נֶאֱמַר יְהוָה כִּי אֵתְךָ אָנִי כִּי

to push off

אֶעֱשֶׂה כָּלָה בְּכָל־הַגּוֹיִם | אֲשֶׁר הִדְחֵתִיךָ שָׁמָּה

to be clean

to chastise

וְאֵתְךָ לֹא־אֶעֱשֶׂה כָּלָה וְיִסְרֵתִיךָ לְמִשְׁפָּט וְנִקָּה

לֹא אֲנָקֶךָ: (ס)